

UiT The Arctic University of Norway

Beste praksis for prøvetakning av gjeller

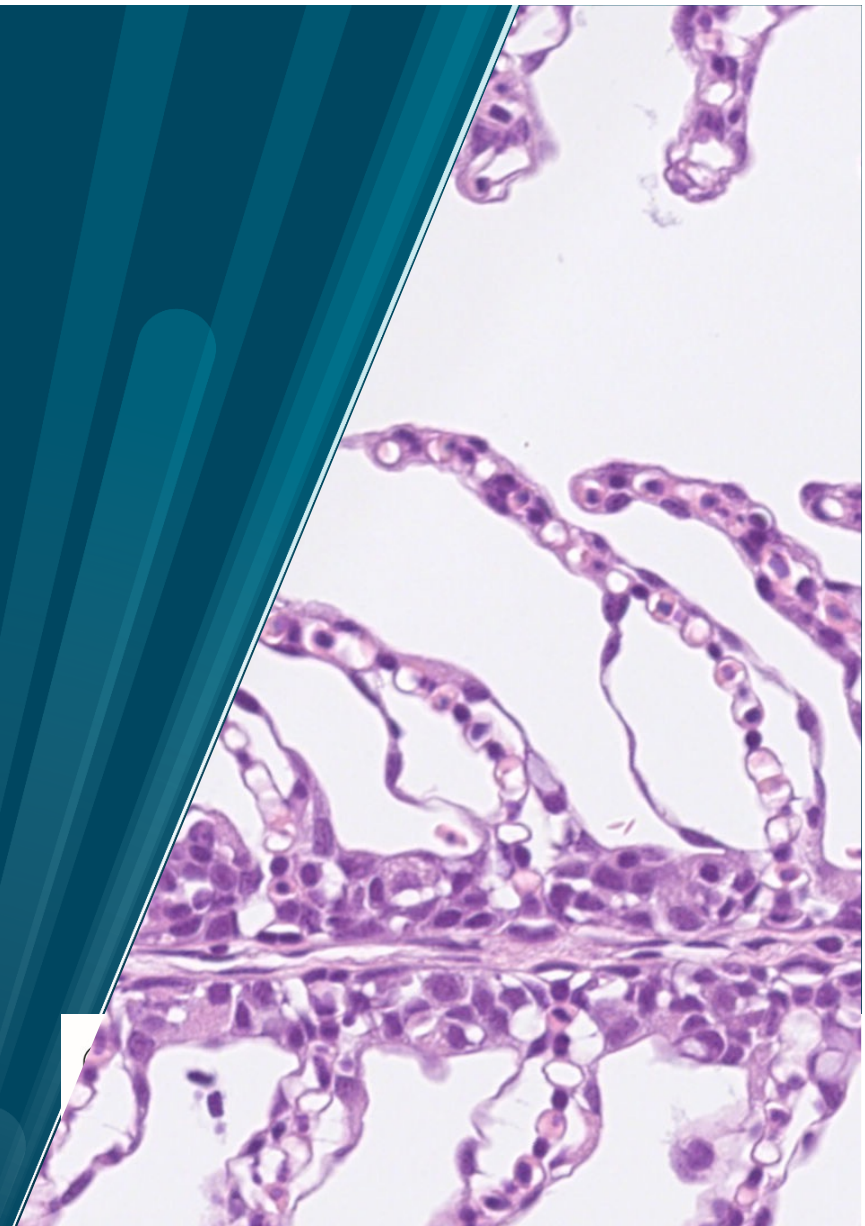
- Autolyse og post mortem endringer i gjeller, et spørsmål om minutter og ikke timer

Tore Seternes

Lisa Furnesvik, Miroslava Hansen, Muhammad Naveed and Toni Erkinharju

Arbeidsmøte om gjelleutfordringer i laksenæringen

16th Mars 2023

Formål

Å identifisere og score histologiske postmortem autolytiske endringer i atlantisk laks lagret etter død ved ulike temperaturer og tidsintervaller

Delmål

- Å komme med anbefalinger og beste praksis for prøveuttak basert på våre funn
- Å hindre innsending av materiale som ikke holder mål

Bakgrunn for arbeidet

Autolyse

- betyr selvoppløsning (er den prosessen som inntreffer når en levende celle dør)

Post mortem

- Etter død

Eksempel 2020 ble det registrert autolyse eller postmortelle forandringer i **17,4 %** av alt materiale som ble sendt in til Veterinærinstituttet for histologisk undersøkelse.

Kjemiske og biologiske endringer (degradering) i vev etter død

Mekanismer for autolyse/postmortelle endringer

- Enzymatisk autolysis
- Oksidasjon
- Mikrobiell vekst

Faktorer som påvirker autolyse/postmortelle end.

- Bakterie flora
- Håndtering/stress
- Sjøvann/ferskvann
- Livsstadie
- Helsestatus
- Lagringsbetingelser
- Temperatur
- Ph
- Organ type

Bakgrunn for arbeidet

Utfordringer ved prøveuttak av fisk:

- Varmblodige dyr opplever en temperaturnedgang ved død
- Laks lever i kaldt vann som ofte har lavere temperatur enn omgivelsene
- Når fisken tas opp av vann møter den ofte en temperatur økning

Metode

Forsøk 1. Overview of the fish groups in study 1 stored at different temperatures and sampled at different time intervals. * Three fish were immediately sampled (0 h) and used as control fish.

	Temperature			
Time	Room temperature (RT) (21 °C)	Refrigerator (4 °C)	Freezer (-20 °C)	Total
0 h		3		3*
1 h	3	3	3	9
4 h	3	3	3	9
24 h	3	3	3	9
48 h	3	3	3	9
Total	13	13	13	39

Forsøk 2. Overview of gills from Atlantic salmon stored at room temperature (21 °C) and sampled at different time intervals.

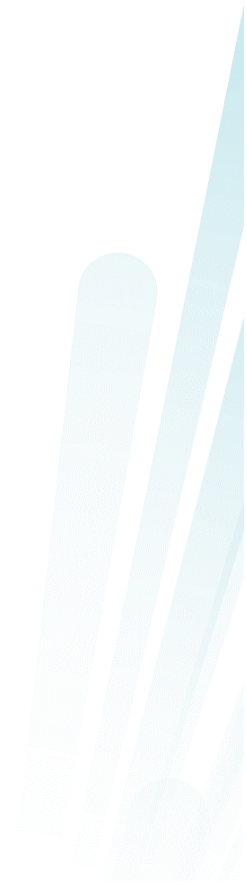
5 min	5
10 min	5
15 min	5
30 min	5
45 min	5
60 min	5
Total	35

Metode

Histologiske postmortelle endringer ble scoret etter George, et al 2016

- score 0 ingen til minimalt
- score 1 mild eller sparsom
- score 2 moderat
- score 3 uttalt

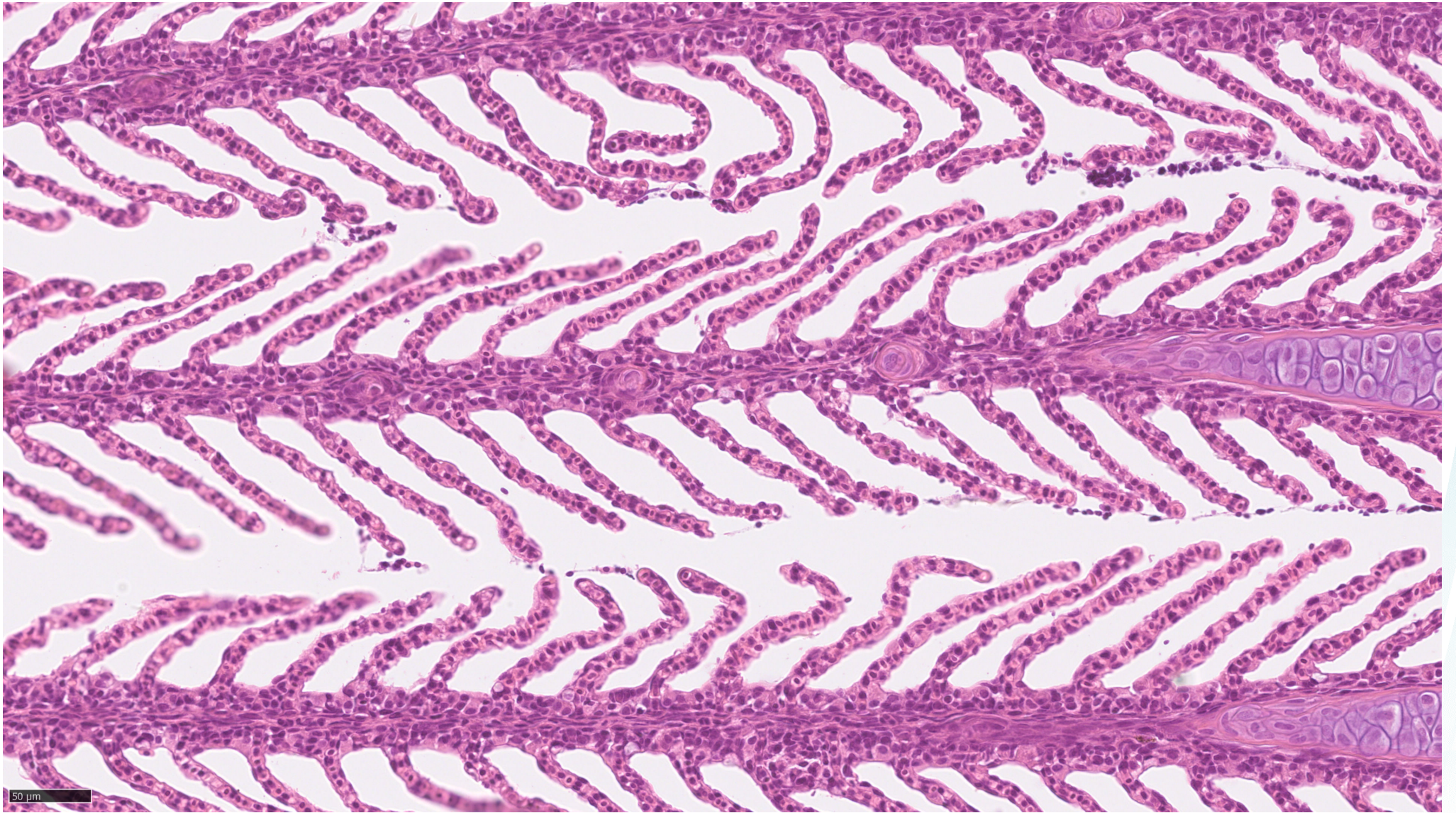
Resultater

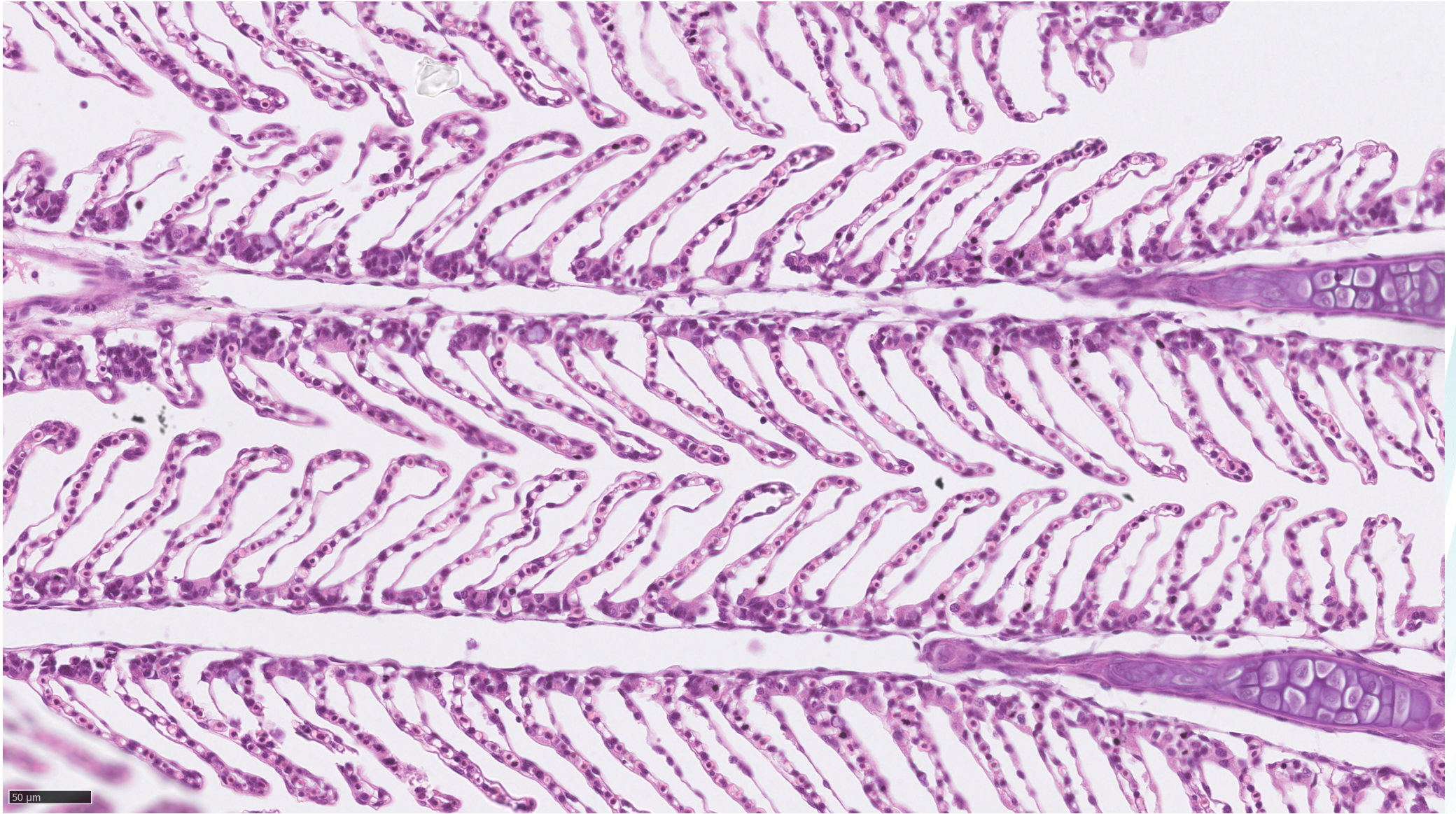
Table 2. Median score for organ autolysis over time at **21°C** (0 = minimal, 1 = mild, 2 = moderate and 3 = severe) N = 3 for all groups.

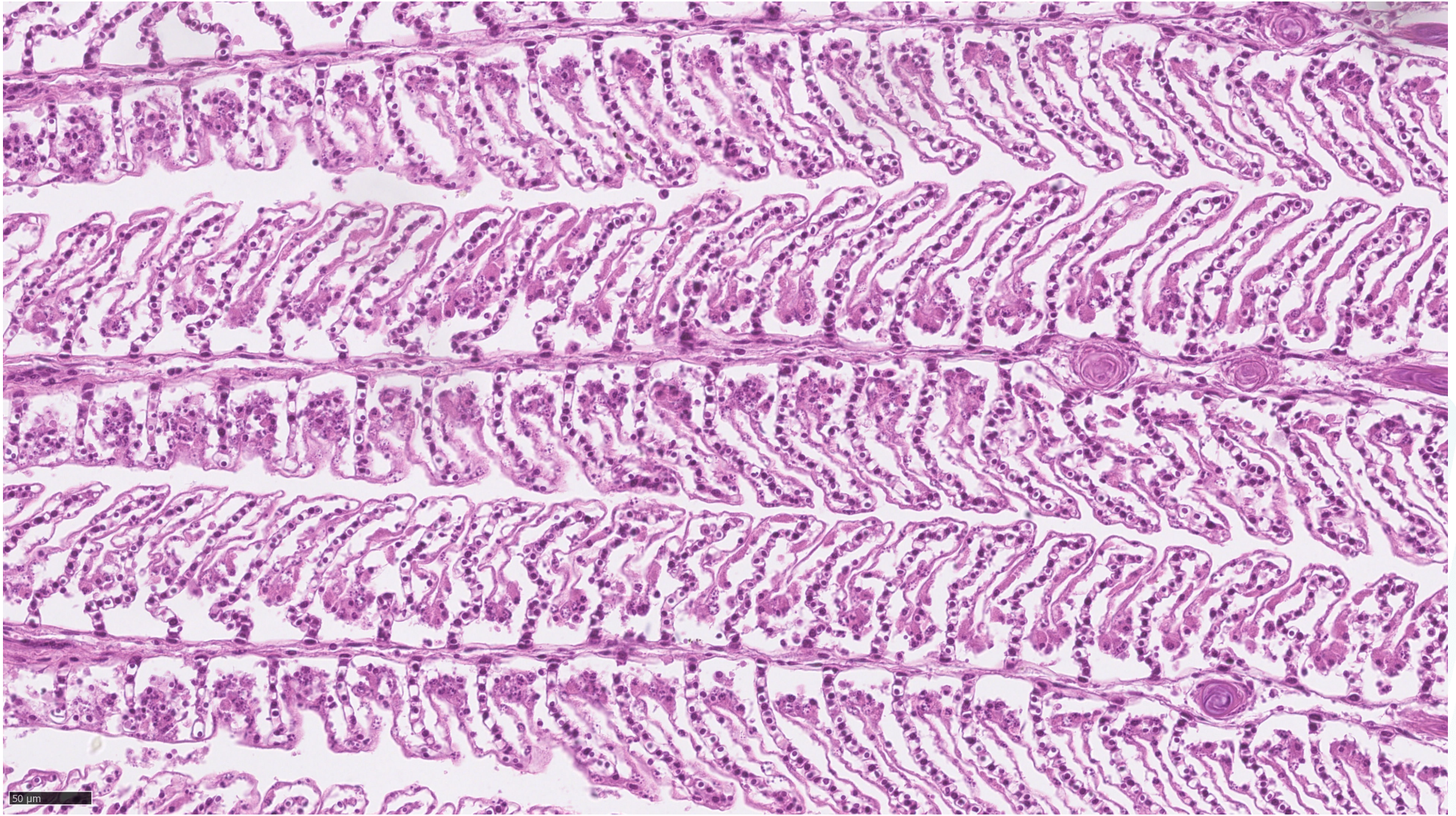
Organs/tissue Room temperature (RT) (21°C)	Histological score over different time intervals				
	0 hour	1 hour	4 hours	24 hours	48 hours
Gills	0	2	3	3	3
Pyloric caeca/pancreas	0	1	2	3	3
Liver	0	1	2	3	3
Stomach	0	0	0	3	3
Posterior kidney	0	0	1	3	3
Spleen	0	0	1	3	3
Skeletal muscle	0	0	1	1	1
Heart muscle	0	0	1	2	3

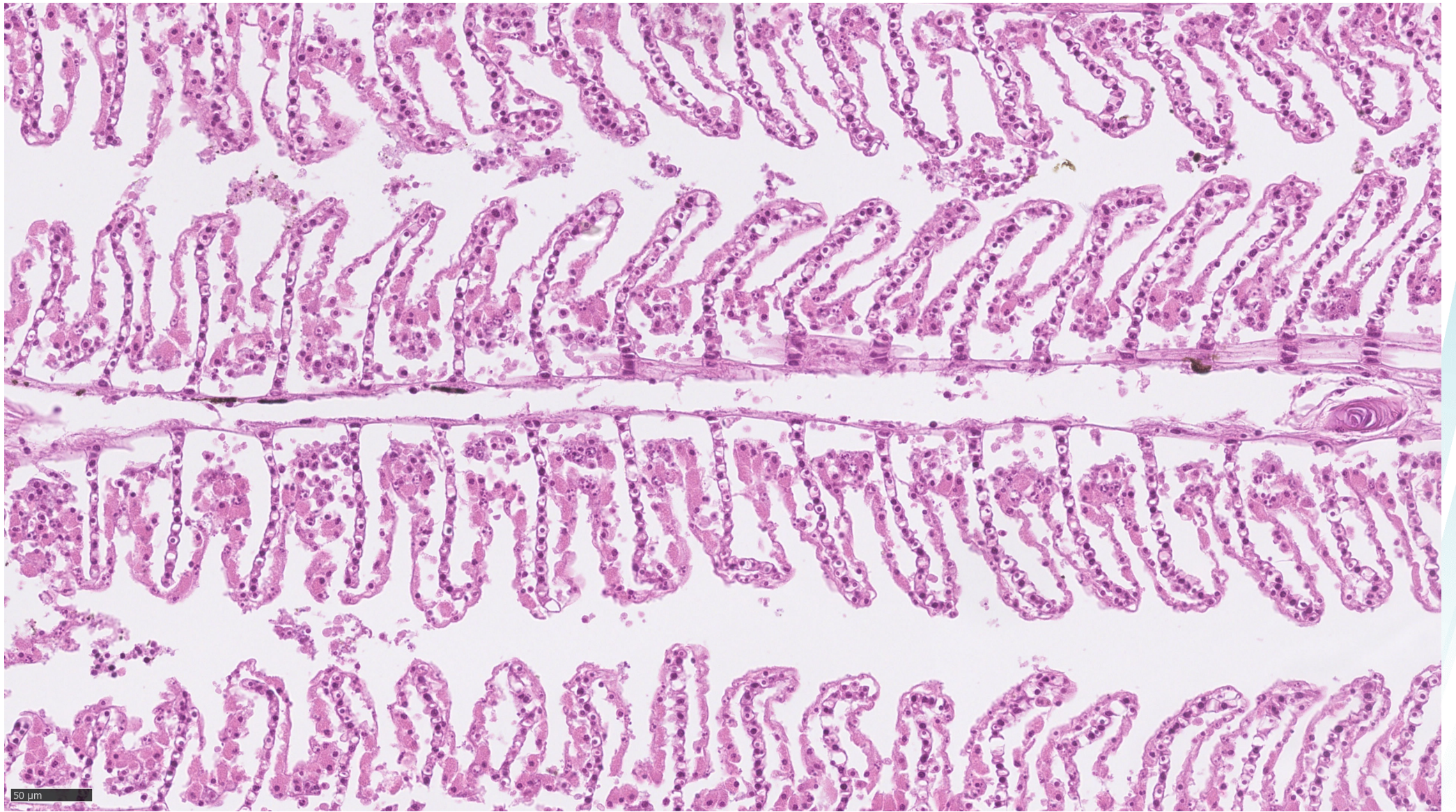

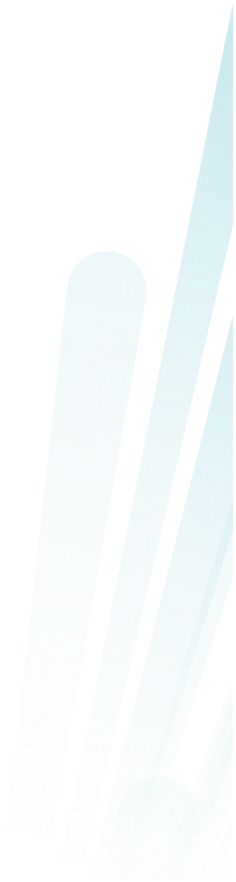
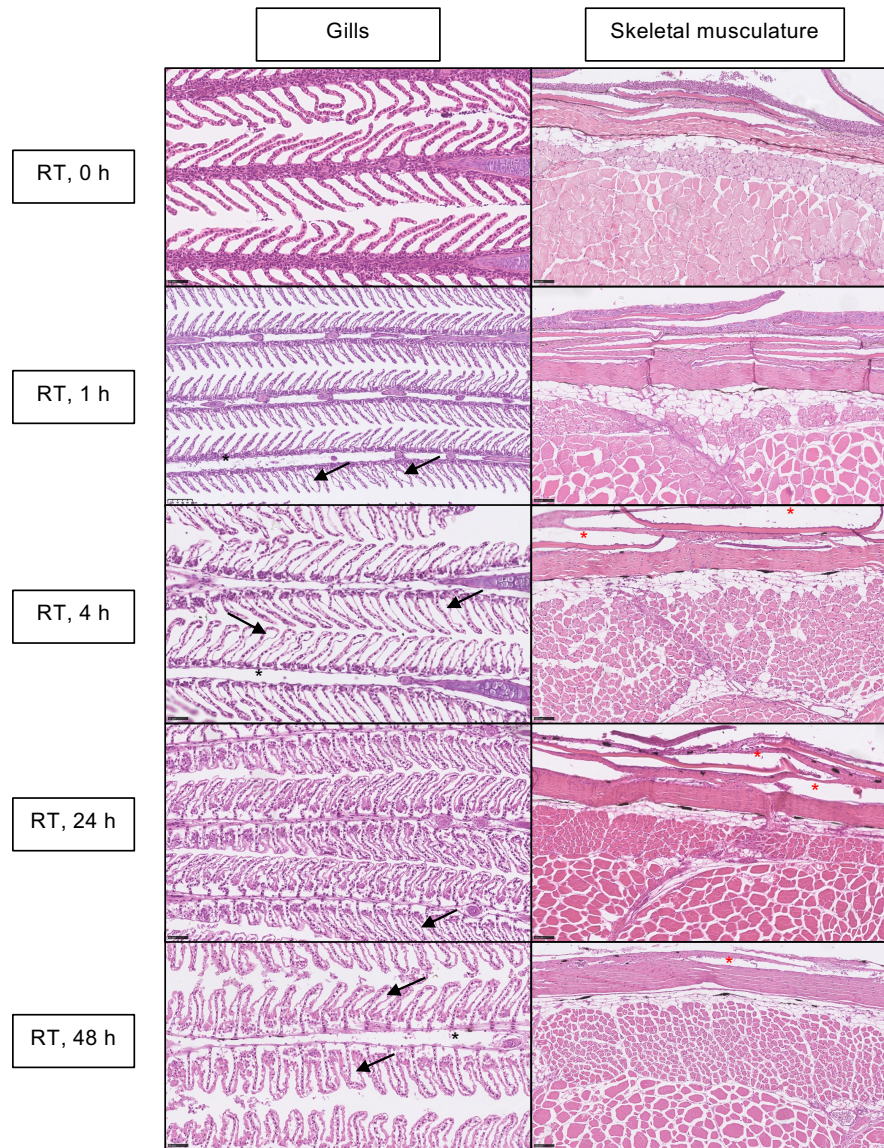

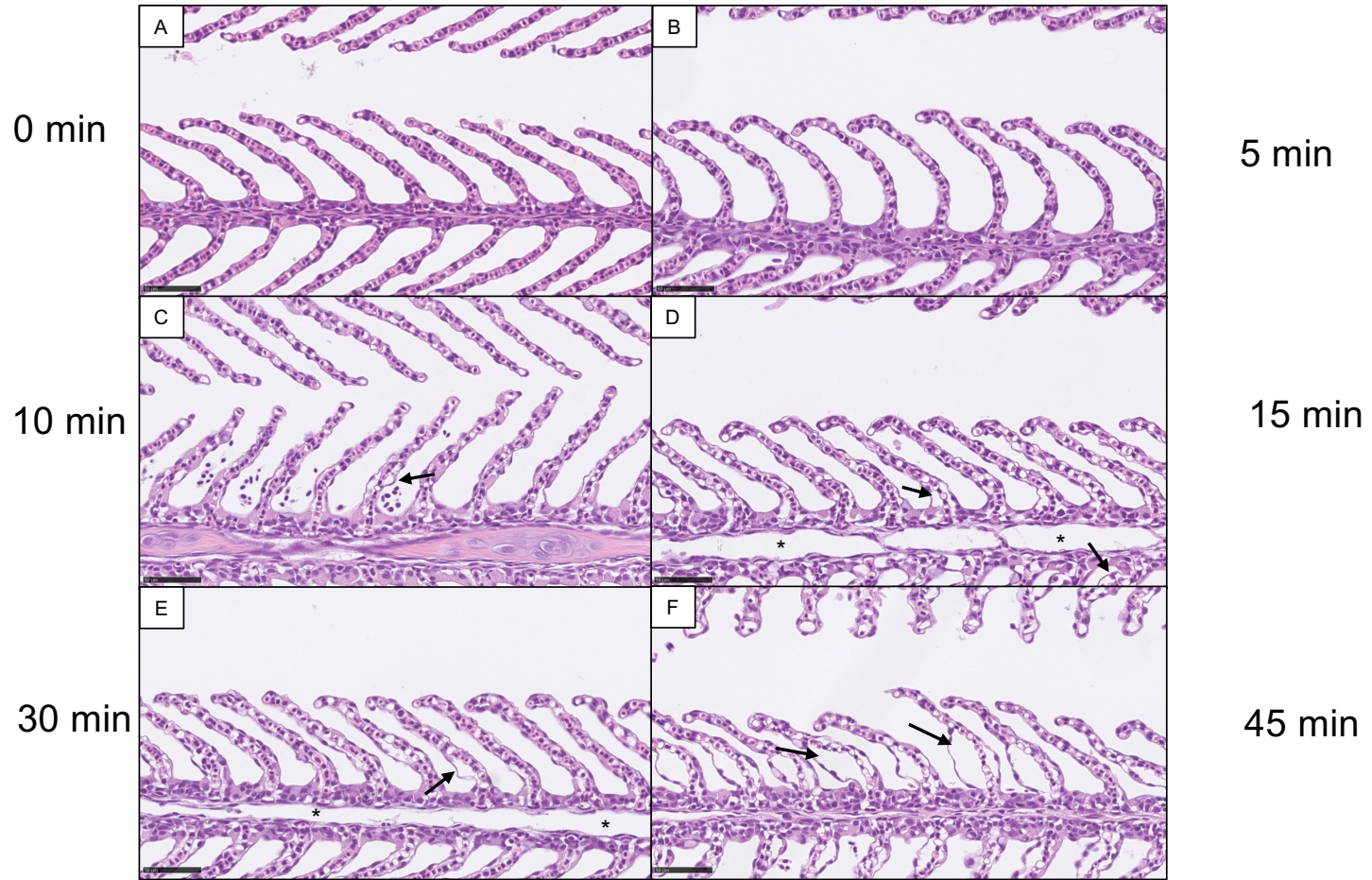

50 μ m

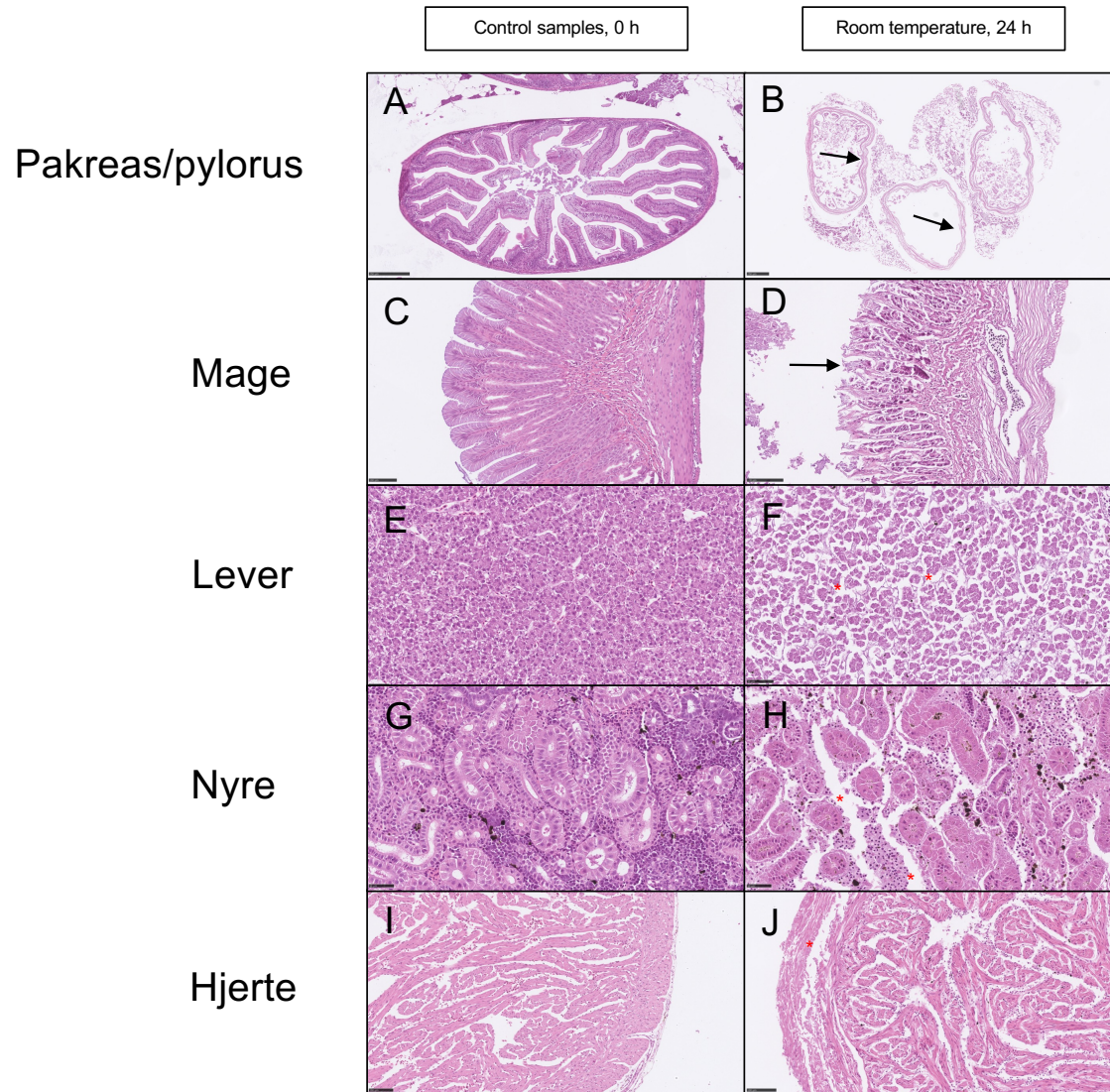
Resultater

Resultater

Resultater

Resultater

Table 3. Median score for organ autolysis over time at 4°C (0 = minimal, 1 = mild, 2 = moderate and 3 = severe) N = 3 for all groups.

Organs/tissue	Histological score over different time intervals				
	0 hour	1 hour	4 hours	24 hours	48 hours
Refrigerator (RF) (4°C)					
Gills	0	2	2	3	3
Pyloric caeca/pancreas	0	1	1	3	3
Stomach	0	0	0	3	3
Liver	0	0	0	3	3
Posterior kidney	0	0	2	2	3
Spleen	0	0	0	2	3
Skeletal muscle	0	0	0	0	1
Heart muscle	0	0	1	2	2

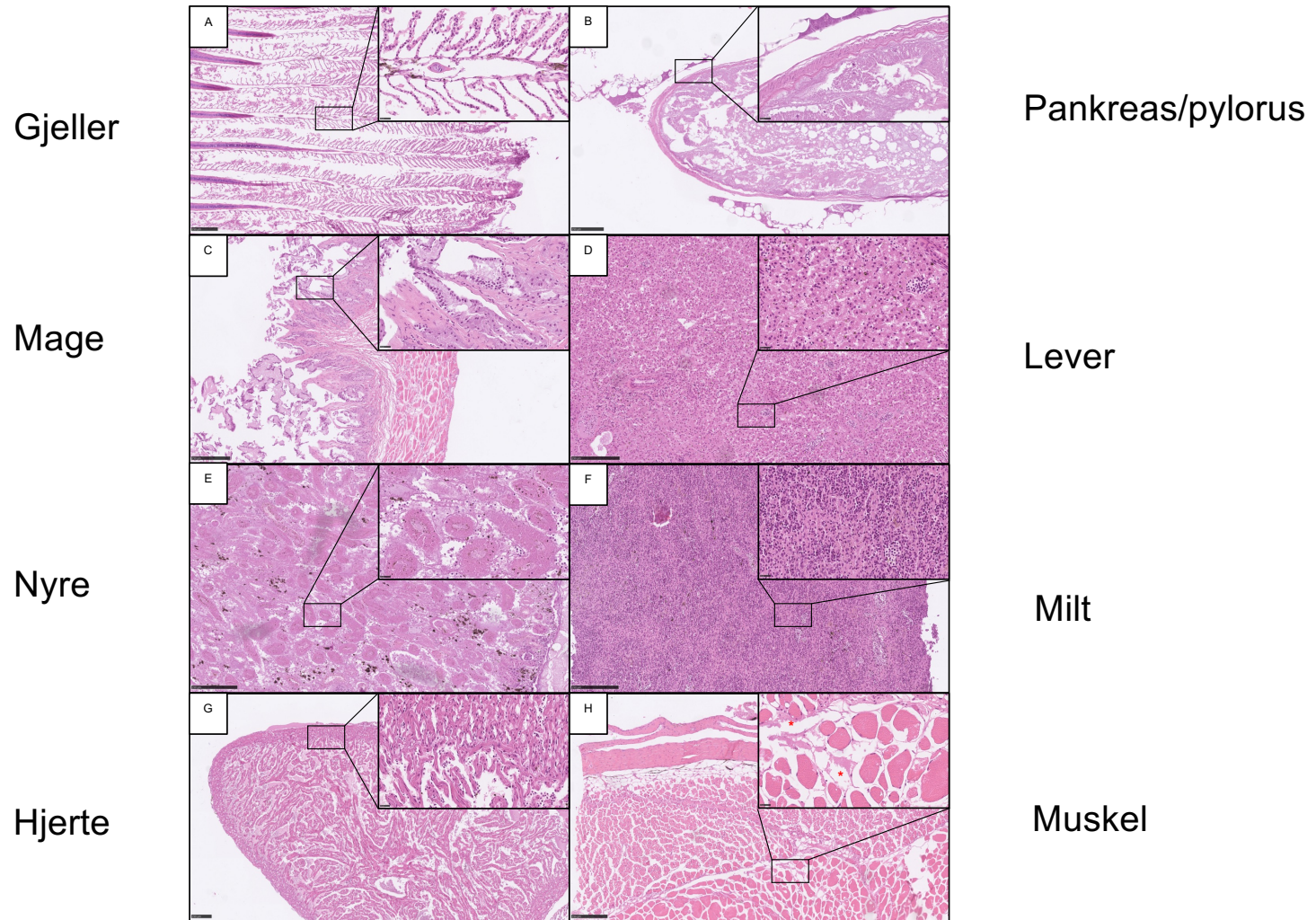
Resultater

Table 4. Median score for organ autolysis over time at -20°C (0 = minimal, 1 = mild, 2 = moderate and 3 = severe) N = 3 for all groups.

Organs/tissue Freezer (-20°C)	Histological score over different time intervals				
	0 hour	1 hour	4 hours	24 hours	48 hours
Gills	0	3	2	3	3
Pyloric caeca/pancreas	0	0	3	3	3
Stomach	0	0	3	3	3
Liver	0	0	3	3	3
Posterior kidney	0	1	2	3	3
Spleen	0	0	3	2	3
Skeletal muscle	0	0	2	3	3
Heart muscle	0	0	1	1	1

Fryseartefakter

Konklusjon

- Utvikling av postmortelle endringer/ autolytiske forandringer varierer mellom ulike organer.
- Gjellene var mest utsatt og endringer kunne registrere så tidlig som 10 minutter etter død.
- Pylorus/pankreas var også svært utsatt for autolyse
- Hjerte/skjelettmuskulatur var mindre utsatt for autolyse
- Kjøling (4°C) ga liten eller marginal forskjell i utvikling av autolyse
- Frysing forhindret ikke autolyse men ledet i tillegg til dannelse av fryseartefakter

Best praksis

1. Vi anbefaler at prøver fra laks til histologisk undersøkelse blir prøvetatt så tidlig som mulig etter død
2. Om mulig bør gjeller og pylorus/pankreas tas ut først og helst innen **10 minutter etter død**
3. Det må være nok fikseringsvæske (1 del prøve og 9 deler fikseringsvæske)
4. Materialet må ikke fryses

**JOURNAL OF
FISH DISEASES**

RESEARCH ARTICLE | Open Access |

Evaluation of histological post-mortem changes in farmed Atlantic salmon (*Salmo salar* L.) at different time intervals and storage temperatures

Lisa Furnesvik, Toni Erkinharju, Miroslava Hansen, Muhammad Naveed Yousaf, Tore Seternes

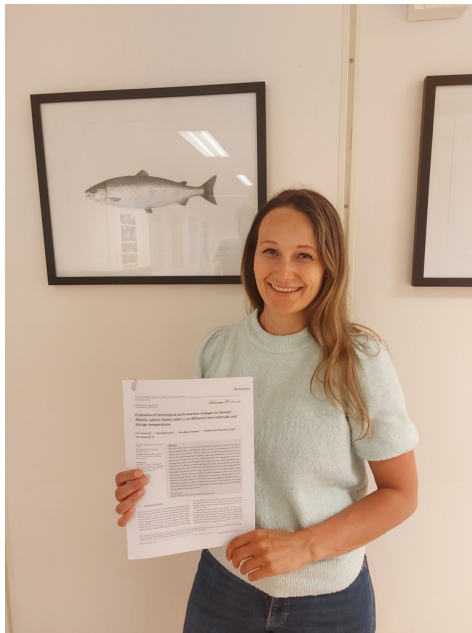
First published: 29 June 2022 | <https://doi.org/10.1111/jfd.13681>

<https://doi.org/10.1111/jfd.13681>

En stor takk til mine kollegaer i Harstad

Lisa Furnesvik
Miroslava Hansen
Muhammad Naveed
Toni Erkinharju

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute